

Agastache foeniculum, mehiški orep

Mehiški orep je priljubljena aromatična trajnica, ki bogato cveti celo poletje. Njeni drobni, v pokončna socvetja združeni cvetovi privabljajo čebele in metulje. V naravi raste na odprtih, kamnitih in peščenih rastiščih v ZDA in v Mehiki. *A. foeniculum* je pokončna grmasto rastoča trajnica z dišečimi listi z vonjem po janežu in cvetovi, ki privabljajo množico čebel in metuljev. Visoka stebela so močno razvejana. Zeleni listi jajaste oblike z nazobanim robom imajo močan vonj po janežu. Majhni, cevasti modri cvetovi so združeni v velika pokončna socvetja. Razcvetajo se od julija do septembra. Zraste do 100 cm v višino in do 40 cm v širino. V naravi raste na poljih in travnikih severnih predelov Severne Amerike. Najlepe uspevajo na zelo sonnih rastiščih in v bogati, odcedni zemlji. Nekatere vrste so kratkožive trajnice, a se same razmnožujejo s semeni. Pri nekaterih je priporočljivo, da se odcveteli cvetovi sproti odstranjujejo. Pozno poleti in ob sušnih poletjih, lahko listi nekoliko odpadejo. V kolikor so posajeni v teka tla, so malo bolj občutljivi na mraz, saj ne marajo zimske mokrote. V okrasne namene je posebno zanimiv križanec 'Blue Fortune', ki je nekoliko niže in bolj kompaktno razrasti, cvetovi pa so intenzivnejše modre barve. Je križanec med obema omenjenima vrstama. Mehiški orep sadimo na cvetlične grede v družbo hermelič, jesenskih aster, japonskih anemon, lepih ok, rmana, gavre, ameriškega slamnika in okrasnih trav. Lep je tudi na zeliščnem vrtu.

Amsonia taberanamontana, vrbolistna vrbica, amsonija

Vrbolistna vrbica je trajnica, ki se odlikuje po nebeško modrih cvetovih in lepih jesenskih barvah. Izvira iz Severne Amerike, kjer je razširjena v gozdovih, na vlažnih travnikih in na bolj suhih kamnitih predelih med skalami. Vrbolistna vrbica je opasta trajnica s prožnimi stebli modrikaste barve. Listi so nekoliko širši in nekako papirnati na otip. Svetlo modri zvezdasti cvetovi se odpirajo v rahlih in nekoliko povečavih socvetjih. Jeseni se obarva živahno rumeno. Najlepe uspevajo na polnem soncu ali v polsenci, v rodovitnih, odcednih tleh. So počasni rastoče grmaste trajnice. Imajo pokončna stebela, ki izraščajo iz ene točke tik nad zemljo. Sasoma se povečilo stebel povečuje, tako da rastlina zraste v pravi grmiček. Pozno pomladi se na steblih, ki so včasih nekoliko modrikasta, začnejo razvijati vijolično modri popki. Iz njih se na začetku poletja razcvetajo svetlo modri cvetovi, ki imajo prav edinstven odtenek modre, kakršnega poznamo le pri malokateri drugi trajnici. Po obliki nekoliko spominjajo na cvetove zimzelena (*Vinca*). Zanimivi so tudi plodovi oziroma semena, ki so lahko do 12 cm dolga.

Listi so izmenično nameščeni vzdolž stebela in se po obliki in velikosti nekoliko razlikujejo. Lahko so zelo ozki, podobni iglicam ali celo suličasti in ovalni. Jeseni se listi in stebela obarvajo rumeno, kar izgleda izjemno privlačno. Ko jih posadimo, potrebujejo nekaj časa, da se lepo vrastejo. Dolgo časa uspevajo na istem mestu. Lepe so tudi za rezano cvetje. Nekatere vrste vsebujejo belo tekočino, ki ob rezu priteče iz stebela. Da bi vrbica v vazi čim dalje časa obdržala svežino, moramo čim hitreje zaustaviti odtekanje tekočine s tem, da steblo pomočimo v vročo vodo ali ga zažgemo s plamenom. Vrbico sadimo na cvetlično gredo v družbo rmana, hermelič, kadulje, flomisa, ameriškega slamnika, japonskih anemon, jesenskih aster in okrasnih trav.

Astrantia major, zali kobulček

Zali kobulček je ena izmed lepih trajnic za hladne predele vrta, kjer nas poleti razveseljuje s svojimi cvetovi. Ti so neprecenljivi za rezano cvetje, saj cvetovi dolgo časa ohranijo svežino. V naravi raste na vlažnih alpskih travnikih in po gozdovih Evrope in Azije. *A. major* je trpežna trajnica, ki zraste do 60 cm v višino in do 40 cm v širino. Dlanasti listi so zeleni in globoko, tri do pet krpasti. V naravi cveti belo, včasih rožnato. Velikost cvetov je različna, od 2,5 do 9 cm v premeru. Sorte z večjimi cvetovi so izjemno cenjene kot rezano

cvetje. V polsen?ni legi cveti bogatej?e in dalj ?asa kot na vro?em soncu. Vzgojili so mnogo sort, ki se razlikujejo nekoliko po vi?ini, predvsem pa po barvi cvetov. Ti so lahko beli, ro?nati in v razli?nih odtenkih rde?e. Posebno lepi so tisti temno rde?i. Ena izmed najnovej?ih sort ima cvet celo iz treh barv - bele, zelene in rde?e. Poznamo tudi sorto z rumeno pisanimi listi in belimi cvetovi. Najlep?e uspevajo v bogatih, vedno vla?nih tleh na soncu ali v polsenci. Je ?opasto rasto?a trajnica z lepimi listi. Ti so zeleni, dlanasti in ponavadi globoko deljeni. Poleti se na koncu dolgih razvejanih stebel razvijejo glavi?asta socvetja, ki so po obliki podobna enemu samemu cvetu. Cvetijo dolgo ?asa ve?inoma celo poletje. Odcvetele cvetove je priporo?ljivo sproti odstranjevati, s tem olaj?amo razrast novemu cvetju, hkrati pa prepre?imo nastajanje semena. Zali kobul?ek je v ugodnih rastnih razmerah namre? samosevna rastlina. Ko ga posadimo, se sprva razra?a nekoliko po?asneje. Ponekod lepo zacveti ?ele po dveh letih. Ko pa se enkrat dodobra ukorenini, uspeva na istem mestu dolgo ?asa.
 Zali kobul?ek sadimo na cvetli?no gredo, kjer bo lepo pri?el do izraza v dru?bi kadulje, plahitice, ma?je mete, vzhodnja?kega maha, rmana, grozdaste plamenke in perjanke.</p>

<p>Besedilo in fotografije, razen foto 5 in 6 Sam McCully
 Bernarda Strgar Satler</p><p></p><p>Di?e?i listi mehi?kega o?epa z vonjem po jane?u in cvetovi, ki privablja mno?ico ?ebel in metuljev.</p><p></p><p>Mehi?ki o?ep je trajnica z lepo, pokon?no rastjo, ki jo lahko sadimo na cvetli?ne grede. Na fotografiji v dru?bi mehkodlake plahitice in tradeskancije.</p><p></p><p>Vrbolistna vrbica je trajnica, ki se odlikuje po nebe?ko modrih cvetovih.</p><p></p><p>Zali kobul?ek je ena izmed lep?ih trajnic za hladne predele vrta, kjer nas poleti razveseljuje s svojimi cvetovi. Na fotografiji v dru?bi ma?je mete.</p><p></p><p>Vrbolistna vrbica na vrtni gredi v dru?bi okrasnega pelina s sivimi listi in kadulje z modrimi cvetovi. Foto Sam McCully</p><p></p><p>Na gredi jeseni - rumeni listi vrbice v opredju fotografije. Foto Sam McCully</p><p></p><p>Zali kobul?ek z belimi cvetovi v dru?bi host.</p><p>-----</p>

<p>Avtorica ?lanka je univ. dipl. biol. Bernarda Strgar, ena vodilnih slovenskih strokovnjakinj na podro?ju gojenja trajnic in urejanja vrtov. V svoji vrtnariji v Ljubljanskih ?rnu?ah ?e vrsto let vzgaja in prodaja mno?ico v na?ih klimatskih razmerah preizku?enih vrst in sort trajnic za vsak vrt in za vsak okus.</p><p>Bogato ponudbo vrtnarije Trajnice Srtgar d.o.o. si oglejte na http://www.trajnice-strgar.si/.</p>